

روسیه به رغم موضع انکار در قبال هشدارها، حمله به اوکراین را عملیاتی کرد؛

یورش و سپس تدارک مذاکره!

فرشاد گلزاری

اساساً رسوب در ساختار قدرت همیشه و هر جا باعث ایجاد فساد می‌شود. در کرملین هم بوی این فساد و خودکامگی همه جا ابر داشته است و امروز تا کی یف می‌توان آن را حس کرد. بویی که تنها چند کشور آسیایی وابسته به مسکو، آن را با مشام خود حس نمی‌کنند و اگر هم حس کنند به روی خود نمی‌آورند! این روند حالا بحرانی را کلید زده که نه تنها عاقبت آن مشخص نیست، بلکه دست کرملین را بیش از حد به خون هزاران غیر نظامی آلوده می‌کند. از حدود ۳ ماه پیش اوضاع اوکراین بغرنج شد و حالا کار به جایی رسیده که غرب در آنسوی آتلانتیک به دنبال تحریم روسیه و در نهایت ارسال تسلیحات به کی‌یف است و روس ها قدم به قدم در حال نزدیک شدن به کاخ ریاست جمهوری این کشور هستند که ولودیمیر زلنسکی حالا در آن تنها و بدون حامی مانده است. در همین راستا روز گذشته (جمعه) وزارت دفاع اوکراین در حساب توییت خود نوشت

سرانجام پیش بینی آمریکا و ناتو از تدارک روسیه برای حمله به اوکراین جامه عمل پوشید و صبح پنجشنبه ولادیمیر پوتین دستور حمله از جبهه شرقی به خاک این کشور را صادر کرد. او نه تنها بورش به خاک اوکراین را «مباح» اعلام می‌کند، بلکه می‌گوید راهی جز حمله به یک مردم غیر نظامی وجود نداشت! پوتین همانند اردوغان و بسیاری از روسای جمهوری ایالات متحده و سایر نقاط دنیا از «تهدید امنیت ملی» به نفع خود استفاده کرده و می‌کند. او صریحاً در جمع خبرنگاران و در آغازین روز حمله به اوکراین گفت که آنچه اکنون در اوکراین رخ می‌دهد، یک اقدام اضطرابی است و اگر این اقدام را انجام نمی‌دادیم با تهدید مواجه می‌شدیم و نمی‌دانم کشور ما (روسیه) پس از آن چگونه ادامه می‌داد.

یادداشت

مخاطب پوتین زلنسکی نیست، آمریکاست

نادر صدیقی - محقق و پژوهشگر سیاسی

در روزگار ما جنگ‌ها مملو از تبعات پیش‌بینی نشده و ناخواسته است. هولناک‌ترین توابع ناخواسته جنگ آن است که هر جنگ و مداخله بیرونی می‌تواند جنگ داخلی را شعله‌ور سازد.

باید به هوش بود که اوکراین یک عراقی و یک افغانستان دیگر نشود؛ جنگ می‌تواند گسل‌های خاموش را فعال کند و اساساً گسل‌های تازه‌ای بسازد. تهاجم روسیه به اوکراین از این قاعده مستثنی نیست. این تهاجم می‌تواند در پیامد مستقیم خود ناسیونالیسم اکراینی را فعال کند. می‌تواند غرب کاتولیک و شرق ارتدکس در داخل آن کشور را وارد فضای قطبی کند و به این ترتیب می‌تواند فضای تازه‌ای برای سرمایه‌گذاری غرب حول نقاط آسیب‌پذیر روسیه در مسکو بگشاید.

مسئولین کشور ما به درستی از نقش غرب و از اقدامات تحریک‌آمیز ناتو سخن می‌گویند؛ اما باید همین منطق را گامی به جلو برد و در باره مضمون «تحریک» تعمق بیشتری کرد و از خود پرسید آیا جنگ همان تله‌ای نیست که غرب به طور مستقیم مشوق آن بود؟ این را می‌شد در اعتماد به نفس بایدن در نشست خبری اخیر دید؛ بایدن سعی کرد مرز بندی جدیدی خلق کند و میان روسیه و آنچه «بقیه جهان» می‌نامید مرزی عبورناپذیر ترسیم کند. از سوی دیگر پوتین با بیان این که نمی‌خواهد به اقتصاد جهانی که کشور خود «بخشی از همان اقتصاد جهانی» است صدمه بزند، نشان داد که نسبت به توابع ناخواسته جنگ خود آگاهی دارد و خواهان تعمیق آن تا مرز انزوای جهانی نیست. اما جنگ

که نیروهای نظامی روسیه وارد شهر کی‌یف پایتخت این کشور شده‌اند. به گفته مقامات وزارت دفاع اوکراین، دشمن در منطقه اوبولون که حدود ۹ کیلومتری شمال پارلمان کی‌یف در مرکز شهر قرار دارد، موضع گرفته است. در امتداد این وضعیت ارتش اوکراین مردم محلی را تشویق کرده که برای مقابله اقدام به ساخت کوکتل مولوتف کنند و از سایرین خواسته که به دنبال پناهگاه باشند. در زمان نگارش این متن یک منبع در سازمان ضداطلاعات

اوکراین به یک وب‌سایت اوکراینی جزئیات برنامه روسیه برای کنترل شهر کی‌یف را تشریح و ارتش اوکراین اعلام کرد که نیروهای مسلح در حومه کی‌یف پایتخت این کشور و در دایمر و ایوانکیف در حال جنگ با نیروهای روسیه هستند. بر اساس گزارش منابع محلی، در منطقه‌های دایمر و ایوانکیف تعداد زیادی از خودروهای زرهی روسیه در حال پیشروی به سمت کی‌یف هستند و ارتش اوکراین در یک پست در صفحه فیسبوک نوشته است که نیروهای نظامی این کشور به مقاومت در برابر نیروهای روسیه در شمال غرب پایتخت ادامه می‌دهند. در این میان بی‌بی‌سی جهانی اعلام کرد که سرانجام اوکراین همچنان کنترل فرودگاهی را در حومه شهر کی‌یف در اختیار دارد و در صورت تصرف این فرودگاه توسط نیروهای روسی، از این فرودگاه به عنوان سکوی پرشی برای حمله تمام‌عیار ارتش روسیه به کی‌یف استفاده خواهد شد. در این میان

رئیس جمهوری اوکراین در شرایط کنونی که روس‌ها تا پایتخت آمده‌اند به خوبی می‌داند که از غرب «نارو» خود رده است و حالا طرح مذاکره را مطرح کرده تا بتواند اوضاع را به گونه‌ای سر و سامان دهد

زلنسکی، رئیس جمهوری اوکراین در فرمانی جدید، دستور تشکیل بسیج عمومی به مدت ۹۰ روز را صادر کرد و طی این فرمان، مردان ۱۸ تا ۶۰ ساله اوکراینی تا اطلاع ثانوی حق خروج از کشور را ندارند.

وضع تحریم‌های گسترده، بدون حمایت عملی!

پس از فرمان جنگ رئیس جمهوری روسیه، سبلی از انتقادات و تهدیدها علیه مسکو به پا خاست که عموماً مواضع سیاسی و اعمال تحریم‌ها را در بر می‌گیرد. اسکات موریسون، نخست‌وزیر استرالیا در یک نشست خبری اعلام کرد که ما با شرکای خود برای اعمال موج جدیدی از تحریم‌ها علیه روسیه همکاری می‌کنیم تا فشارها بر این کشور تشدید شود. این تحریم‌های جدید علیه اولیگارشی‌های روسی است که قوای مالی آنها برای مسکو مهم است و همچنین ۳۰۰ نفر دیگر از اعضای پارلمان روس را در بر می‌گیرد که به استقلال دو منطقه دونتسک و لوهانسک در استان دونباس رأی دادند. اوروزلا فون درلین، رئیس کمیسیون اروپایی نیز اعلام کرد که تحریم‌های جدید علیه روسیه ۷۰ درصد از بخش بانکداری این کشور و شرکت‌های کلیدی دولتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و روسیه را از دسترسی به فناوری‌های مدرن محروم می‌کند.

امانوئل ماکرون، رئیس جمهوری فرانسه نیز دیروز (جمعه) اعلام کرد که دولتش تحریم‌هایی را علیه روسیه جدا از آنچه اتحادیه اروپا وضع کرده، اعمال می‌کند و به زودی طیف این تحریم‌ها اعلام می‌شود. جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا هم ولادیمیر پوتین همتای روس خود را «متجاوز» خواند و گفت که با اعمال تحریم‌های قوی و «سته‌های تحریمی ویرانگر» علیه روسیه موافقت کرده است. بوریس جانسون، نخست‌وزیر انگلیس هم تحریم‌های جدیدی را علیه روسیه به دلیل انجام عملیات نظامی در اوکراین اعلام کرد و گفت که بر بنیاد

اگرچه تحریم‌های جدید اتحادیه اروپا علیه روسیه ۷۰ درصد از بخش بانکداری این کشور و شرکت‌های کلیدی دولتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و روسیه را از دسترسی به فناوری‌های مدرن محروم می‌کند، اما معلوم نیست که تا چه حد موثر واقع می‌شود

قصد دارد روسیه را از اقتصاد جهانی دور کند و در این مسیر دارایی‌های بانک VTB را مسدود کرده و از سوی دیگر شرکت‌های دولتی و خصوصی روسی را جمع‌آوری سرمایه در بریتانیا منع خواهند شد. اگر این تحریم‌ها و مواضع را در کنار موضع اخیر فلورانس پارلی، وزیر دفاع فرانسه قرار دهیم به خوبی درمی‌یابیم که مردم اوکراین و کشورشان وجه‌المصلحه میان روسیه و غرب قرار گرفتند. وزیر دفاع فرانسه دیروز (جمعه) اعلام کرد که هیچ کشور اروپایی و همچنین آمریکا خواستار درگیری نظامی با روسیه نیست، زیرا فدراسیون روسیه یک قدرت هسته‌ای به شمار می‌رود. این اتفاقات در حالی رخ می‌دهد که زلنسکی به خوبی می‌داند که از غرب «نارو» خورده است و حالا طرح مذاکره را مطرح کرده تا بتواند اوضاع را به گونه‌ای سر و سامان دهد. او دیروز (جمعه) در یک سخنرانی ویدئویی به دو زبان روسی و اوکراینی خطاب به شهروندان کشورش گفت که دیر با زور روسیه با ما گفت‌وگو خواهد داشت و به ما می‌گوید که چطور خصومت را پایان دهیم و این تهاجم را متوقف کنیم. با تمامی این اوصاف به نظر می‌رسد که روسیه به آنچه که در نظرش بود دست پیدا کرد، اما خونریزی که در این میان رخ داده را چه کسی می‌تواند جواب دهد؟ غرب یامسکو؟!

جهان‌نما

در کمتر از ۲۴ ساعت:

ارتش یمن دومین پهپاد آمریکایی را شکار کرد

سرتیپ «یحیی سریع» سخنگوی نیروهای مسلح یمن، روز گذشته (جمعه)، از سرنگونی دومین پهپاد ساخت آمریکا در استان «مأرب» خبر داد. سخنگوی نیروهای مسلح یمن اعلام کرد: پدافند هوایی ما به لطف خداوند توانست یک پهپاد جاسوسی ساخت آمریکا از نوع «اسکن ایگل» را با یک سلاح مناسب سرنگون کند یحیی سریع اضافه کرد که این پهپاد هنگام انجام مأموریتی خصمانه، صبح دیروز، در حریم شهرستان «الجویه» از توابع استان مأرب سرنگون شده است. این بیانیه در حالی صادر شده است که یحیی سریع ساعاتی قبل از سرنگونی یک پهپاد آمریکایی در حریم استان الجوف خبر داده بود. سخنگوی نیروهای مسلح یمن اعلام کرده بود که نیروهای این کشور توانسته‌اند یک پهپاد ساخت آمریکا و متعلق به نیروی هوایی امارات از نوع «MQ-۱» را با یک موشک زمین کرده است که تا زمان تداوم تجاوز کشورهای عضو ائتلاف سعودی به حریم یمن تأسیسات راهبردی این کشورها و تجهیزات نظامی آن‌ها را هدف حمله قرار خواهد داد. نیروهای صنعا طی ماه‌های گذشته بارها از سرنگونی پهپادهای اماراتی و سعودی خبر داده‌اند. عربستان سعودی در رأس یک ائتلاف عربی و تحت حمایت آمریکا، از ششم فروردین ۱۳۹۴ با ادعای تلاش برای بازگرداندن رئیس جمهور مستعفی یمن به قدرت اقدام به تجاوز نظامی به یمن و محاصره زمینی، هوایی و دریایی این کشور کرد. این تجاوز نظامی هیچ کدام از اهداف ائتلاف سعودی را محقق نکرد و فقط با کشته و زخمی شدن ده‌ها هزار یمنی، آوار شدن میلیون‌ها نفر، به بار آمدن خرابی برای زیرساخت‌های این کشور و گسترش خطی و گرسنگی و بیماری‌های واگیردار همراه شده است. در همین راستا اخیراً سازمان ملل در باره موج حطی و گرسنگی خطرناک در یمن هشدار داد؛ چرا که جان میلیون‌ها کودک و زنان در خطر است.

تسخیر جایگاه منطقه‌ای و فراسرزمینی و مشارکت فعال در منطقه‌گرایی‌های نوین به کمک همسایگان و جهان نزدیک. «صدیقی، شهروند اسفند ۹۲» چنانچه دیدیم این ترکیه و نه ایران بود که از آن فرصت‌ها استفاده کرد؛ از یکسو خط انرژی باکو-تفلیس-جیحان را تحکیم کرد از دیگر سو در پرتو چانه‌زنی و تحکیم مناسبات با روسیه، ترکیه توانست با چراغ سبز پوتین وارد قفقاز شود. اکنون به نظر می‌رسد جایگاه ترکیه در وضعیت جدید تغییر کرده است. ترکیه پیشتر هر دو طرف ماجرا یعنی اوکراین و روسیه را داشت، همکاری اقتصادی و حتی نظامی و فروش پهپاد به اوکراین، به رغم ناخسندی و اعتراض آشکار روسیه استمرار داشت. اما در وضعیت جدید ترکیه در معرض فشار غرب قرار خواهد گرفت تا مطابق تفاهم موتور و راه‌بر کشتی‌های جنگی روسیه ببندد و در ادامه صف خود را در کنار غرب روشن کند. در این حالت چشم‌انداز منطقه‌گرایی شش‌گانه (ایران، ترکیه، روسیه و سه جمهوری قفقاز) در معرض مخاطره جدید قرار گرفت. ایران باید با فاصله‌گیری یکسان از تمامی طرف‌های درگیر به رسالت تمدنی و صلح‌گستر خود عمل کند.

ایران است که در کنار همان موضع نوین روسیه در قفقاز، اتحاد دموکراتیک ایران-توران در حوزه تمدنی نوزوی را به پیش برد و حتی نقش پیش‌تاز در آن داشته باشد. باید سیاست صلح‌سازی در سطح امت را فعال کرد. در اسفند ۹۲ در روزنامه شهروند نوشته بودم: «روسیه اکنون در برابر یک آزمون تاریخی قرار گرفته و باید بین استمرار ساختار امپراتوریایی یا بدل شدن به واحد دولت-ملت دموکراتیک دست به یک انتخاب بزرگ بزند، از آن دشوارتر امتحانی است که نظام خودمان در برابر آن قرار دارد: از پس فروپاشی شوروی اکنون یک بار دیگر فرصتی ارزشمند در عین حال به شدت سیال برای پیگیری یک سیاست مستقل و جهش به یک منطقه‌گرایی نوین در فراسوی مرزهای ملی پدید آمده. تهاجم روسیه به گرجستان نقطه پایان تئوری‌های آوروآسیایی به روایت ترکیه‌ای بود. اشغال کریمه توسط روسیه در حکم نقطه پایان روایت پوتینیستین همین آوروآسیاگرایی است و با تضعیف موقعیت امپراتوریایی روسیه در نتیجه همین تحولات، فرصت تازه‌ای فراروی ایران قرار می‌گیرد: نه تبدیل کردن سیاست منطقه‌ای ایران به زانده بازی پوتین، بلکه ارتقاءگیری از درک سنتی و منسوخ «منافع ملی» و سمت‌گیری به جانب

بود که در فرادای جنگ دوم جهانی، فارغ از دغدغه‌های امنیتی به رفاه نایل آمد. اکنون در پی تهاجم روسیه به اوکراین آمریکا فرصت برای احیای مدعای منجی‌گری خود مغتنم خواهد شمرد، به عبارت دیگر آن حرکتی که تصور می‌شد منجر به احیای جایگاه شورویایی برای روسیه باشد، در پیامد ناخواسته خود فضایی برای احیای تصویر ضد شورویایی آمریکا و مرزبندی میان آنچه که بایدن «جهان» می‌نامد با «بقیه جهان» خواهد گشود. در این میان باید به هوش بود که ایران به حکم سرشت تمدنی خود و در چارچوب راهبرد قانون اساسی بنیاد «ته شرقی نه غربی» رسالت متفاوتی دارد. سیاست ایران در قبال بحران اخیر نیز باید سیاست صلح و میانجیگری باشد. ایران به حکم سرشت تاریخی و تمدنی خود همواره مکان برآمیزی افق‌های تمدنی شرق و غرب بوده است نه نقطه مرزی تمدن‌ها. شهید مطهری در درس فلسفه تاریخ در امتداد تر دشمنان «خدمات متقابل»، خدمت اسلام به ایران در آن می‌دید که این سرزمین را به نقطه «تلاقی تمدن‌ها» تبدیل کرد، اسلام به تحلیل درخشان شهید مطهری جامعه بسکسته ایران را باز کرد و به روی تمدن‌ها گشود و به شکوفایی زبان فارسی و اندیشه عرفانی و فلسفی و فقهی راه برد. ایران همواره به این اعتبار در چهارراه و شاهراه‌های تمدنی واقع بوده و موقعیتی «میان-فرهنگی» داشته، یعنی کشور تامپون (حائل) نبوده، حائل-کشور نبوده، میان‌گیر نبوده میانجی بوده است و امروز نیز باید به رسالت تمدنی خود عمل کند. روس در همین ایام مواضع معتدل و حتی آواگاردی در خصوص همکاری شش‌کشوری یعنی همکاری ایران ترکیه روسیه و سه جمهوری قفقاز به نمایش نهاد و با توافق اخیر خود با جمهوری آذربایجان نشان داد که می‌کوشد منطق اقتصادی را جایگزین منطق منازعه در قفقاز کند، تهاجم به اوکراین می‌تواند آن همکاری را در معرض مخاطره قرار دهد. اکنون نوبت نقش‌آفرینی